

alvorligt Forsøg paa at komme til et praktisk Resultat om, hvorvidt en Eilnærmelse paa dette Omraade med de to andre skandinaviske Riger ikke er mulig. Derfor vil jeg forraade, at man paa egen Haand, i Danmark alene, foretog en omfattende Revision, som maaste kunde lægge Hindringer i Veien for den langt større Tanke om en Eilnærmelse til de to andre Riger. De Forandringer, som jeg i det Foregaaende har anbefalet, have i den Henseende en dobbelt Fordel, først den, at de i og for sig ere heldige og anbefalelsesværdige, og dernæst, at de ligeoverfor Sverrig og Norge Intet ville foregribe, idet samtlige de nævnte Parer ere fuldstændig toldfrie i Sverrig og saa godt som alle ligeledes fuldstændig toldfrie i Norge.

Til Slutning har jeg kun et Punkt endnu, som jeg skulde ønske at berøre. Det er det saakaldte Kompensationsspørgsmaal, Spørgsmaalet om, hvorvidt det i det Hele taget maa anses at være tilraadeligt, at vi bortkaste en Del af Statens Indtægter, naar det maa antages, at der muligvis staar meget forøgede og overordentlige Udgifter for Døren. Jeg skal i saa Henseende paany fremhæve, at der selv efter de Redfættelser, som jeg har tilladt mig at anbefale, dog kan paaregnes at være et normalt Overskud af omtrent 4 Mill. Kr., som kunne anvendes til forskjellige overordentlige Udgifter. Men i det Tilfælde, at Rigsdagen skulde gaa ind paa at foretage Foranstaltninger, navnlig paa Forsvarsvæsenets Omraade, som krævede ekstraordinært store Udgifter, vilde jeg anse det for at være i enhver Henseende nødvendigt, at man ogsaa skred til ekstraordinære Indtægter. Jeg tænker navnlig paa Indkomsskatt og Statslaan. Man har nævnet en Sum af 60 Mill. Kr. Hvis jeg gaar ud fra denne Sum og forudsætter, at Foranstaltningerne skulde gennemføres, lad os sige i Løbet af ti Aar, vilde Midlerne dertil let kunne skaffes tilveie ved en Indkomsskat paa 3 Mill. Kr. og ved aarlig at udstede Obligationer til et Beløb af andre 3 Mill. Kr.; det er et Beløb, som det maa antages, at det indenlandske Marked uden Vanskelighed og, uden at Kurserne væsentlig trykkes, let fra Aar til Aar kan absorbere. Hvis man derimod vil koncentrere Arbejdet i betydelig kortere Tid f. Ex i 5 Aar; vil det ganske vist være nødvendigt at gaa til et samlet Statslaan, som dog under ingen Omstændigheder behøver at overstige 30 Mill. Kr., idet man i hvert Fald i Reserve- og Kassebeholdningen har Midler under Hænderne, som man kan tage til. Jeg kan derfor ikke indse, at Udgifter af denne Art i nogen Maade bør lægge Hindringer i Veien for Foretagelsen af de Reformers paa Statsvæsenets Omraade, som man tror ere nødvendige og anbefalelsesværdige. Jeg paaftaar tværtimod, at i Tilfælde af, at man kommer til at beslutte sig til at gjøre disse meget store ekstraordinære Udgifter, er det dobbelt paatræn-

gende nødvendigt, at man saavidt muligt fjerner enhver Hindring, som hæmmer den økonomiske Udvikling af Landets Rigdomskilder. Jeg for min Part ønsker saa stærkt som Noget, at de Foranstaltninger, som Forsvarsvæsenet kræver, maatte kunne blive gennemførte, og jeg finder, at det er den Slags Foranstaltninger, hvis Tilfødelselse dyrt og blodigt straffer sig. Men jeg kan paa den anden Side ikke indse, at slige Foranstaltningers Gjennemførelse lettes derved, at man bibeholder Skatter, som virke tærende og udtørende paa de Rigdomskilder, hvorfra selve de Indtægter skulle flyde, som deres Gjennemførelse kræver. Vi kunne dog sikkert alle være enige om, at selv om man kan tro, at man paa enkelte Punkter kan bringe Udlandet til at bidrage til Afholdelse af Statens Udgifter, er det til Syvende og Sidst i det Hele og Store ene og alene Borgernes Arbejde, som er Kilden til Statens Indtægter. Det er Borgernes Rigdom, som er Statens Rigdom, og det er ud af Udbyttet af deres økonomiske Bestræbelser, at Staten maa hente sine Indtægter. Derfor maa Hovedformaalet for al sund Finanspolitik være det at bevare, at Skatterne saa lidt som mulig hæmme og vanskeliggjøre selve Borgernes økonomiske Virksomhed. Det er i saa Henseende nødvendigt, naar som helst der ved Tidernes Ugunst fra ældre Tid er bleven staaende en Afgift, som efterhaanden er blevet mere trykkende, end den tidligere har været, at der da gjøres Alt for at fjerne denne Hindring for en frisk og fri Udvikling og Udsoldelse af de økonomiske Kræfter. Naar jeg derfor tillader mig at anbefale Forandringer, som jeg nu har forelaaet til det høje Hings og den høje Regjerings velvillige Overveelse, er det i den fulde Overbevisning, at medens de alle i finansiel Henseende med Lethed kunne bæres af Statskassen, ville de ogsaa i meget væsentlig Grad bidrage til at fremme Landets økonomiske Optkomst.

SOU: Jeg vil i det Allervæsentligste og saa at sige paa alle Punkter kunne slutte mig til det ærede Medlem, som sidst talte, og med hvem jeg i mange Punkter stemmer overens. Jeg kan ganske særlig slutte mig til, hvad det ærede Medlem udtalte om Skibsafgiften, samt om Forandringer i Toldlovgivningen, og naar det ærede Medlem gik over til at tale om en Revision af vor Toldtarif og mente, at denne burde gjøres afhængig af et Forsøg paa at faae tilveiebragt en nærmere Forbindelse mellem de skandinaviske Riger med Hensyn til en Toldreform, saa kan jeg i fuldeste Maal billige denne Udtalelse. Jeg betragter en saadan Oventualitet som værende af den allerførste og allervæsentligste Betydning for vor hele økonomiske Udvikling. Den ærede sidste Læser talte navnlig som Kjøbmand; det er hans Livsstilling. Jeg taler i dette Spørgsmaal ganske særlig som Industridrivende. De vide, mine